WYNIA'S WEEK

Moderniseer dijken en waterhuishouding en stop zinloze CO2-opslag en vervuilende biomassacentrales

Posted on 24 januari 2024 by Maarten van Andel

De resultaten van het energie- en klimaatbeleid van het demissionaire kabinet vormen een belangrijke basis voor effectief beleid van een nieuw kabinet. Die resultaten vallen niet mee, en bevatten dure lessen voor de komende jaren. In de diverse partijprogramma's worden die lessen helaas niet getrokken, maar een nieuwe regering en volksvertegenwoordiging hebben wel degelijk tot taak om te stoppen met het verspillen van belastinggeld, kostbare materialen en schaarse arbeid aan doodlopende energiewegen. In mijn boek Kies Wijzer Klimaat analyseer ik de resultaten van de afgelopen jaren aan de hand van het coalitieakkoord van 2021. Laten we de belangrijkste missers op een rijtje zetten, want daar leren we het meest van.

Zinloze koplopersambitie

Nederland zou koploper in Europa moeten worden bij het tegengaan van klimaatopwarming. Ons kleine land zat in 2021 in de Europese achterhoede, en het is volstrekt onduidelijk welk doel een koplopersambitie dient voor burgers, bedrijven en natuur. Klimaatbeleid is veel te belangrijk om als internationale competitie of schoonheidswedstrijd te beschouwen. Nederland heeft anders dan de Scandinavische 'koplopers' een zeer hoge bevolkingsdichtheid en industrialisatiegraad, en geen waterkracht en heetwaterbronnen.

Die nationale karakteristieken zijn sinds 2021 niet veranderd, en zullen ook de komende jaren niet veranderen. Elke vergelijking met andere landen met andere karakteristieken is zinloze politieke ijdelheid, en belemmert internationale samenwerking en versterking van elkaar aanvullende kwaliteiten.

Het demissionaire kabinet streefde naar invoering van een systeem van betalen naar autogebruik, nieuwe kerncentrales en toekomstbestendige energienetwerken. We hebben echter al decennia lang een simpel en effectief systeem voor het betalen naar autogebruik. Dat systeem heet brandstofaccijns. Het is raadselachtig wat daar nieuw aan is, of wat daar nog aan kan worden toegevoegd.

Nieuwe kerncentrales laten nog op zich wachten, en toekomstbestendige energienetwerken zijn er niet gekomen, integendeel. De congestie in ons elektriciteitsnet neemt hand over hand toe, en zal volgens elektriciteitsmaatschappijen nog wel tien jaar aanhouden.

Arbeid, ruimte en grondstoffen zijn beperkende factoren

De uitvoeringskracht van het Rijk om de energietransitie te kunnen uitvoeren zou versterkt worden, maar dat is niet gebeurd. Personeelstekort dreigt de klimaatdoelen zelfs onhaalbaar te maken. Dat zal ook niet veranderen zolang onze geschoolde beroepsbevolking niet groeit, belangrijke sectoren zoals zorg, openbaar vervoer, onderwijs, politie, defensie, ICT en industrie met structurele tekorten kampen, en overheden ambtenaren in kantoren blijven stoppen.

Het kabinet heeft volgens plan een Klimaatfonds van 35 miljard ingericht, maar

niemand weet of en hoe we dat effectief kunnen besteden. De tekorten in arbeid, ruimte en materialen worden niet opgelost met meer geld. Verder zien we inmiddels dat de grote zeewindmolenbedrijven (Siemens, Vattenfall, Orsted) zich vanwege miljardenverliezen terugtrekken uit projecten en aanbestedingen.

Waterstof is inefficiënt

De regering schaalt zoals gepland de productie en import van waterstof op. Waterstof is echter geen energiebron maar een inefficiënte energiedrager. Het kost veel energie om het te maken, en in de hele keten van productie, transport en toepassing gaat meer dan de helft van die energie verloren. Dat geldt voor zelfgemaakte en voor geïmporteerde waterstof. Het enorme energieverlies is een onbetaalbaar obstakel voor het afbouwen van fossiele brandstoffen, en verhoogt in plaats van verlaagt de mondiale CO_2-uitstoot.

Biomassa wordt onvoldoende afgebouwd

Het gebruik van houtige biomassa voor energiedoeleinden zou zo snel mogelijk worden afgebouwd, in elk geval van niet-Europees hout. Minister Jetten heeft daartoe subsidies voor nieuwe biomassaprojecten gestopt. Subsidies voor bestaande projecten lopen echter door, terwijl Kamer en Kabinet toch in meerderheid erkennen dat biomassa niet duurzaam is en niet bijdraagt aan de klimaatdoelen. Bovendien komt een belangrijk deel van onze houtige biomassa nog steeds uit Amerika, zonder eigen toezicht op duurzame bosbouw.

Verder heeft minister Jetten in augustus 2023 in strijd met zijn eigen beleid toch weer bijna 400 miljoen euro subsidie aan het Zweedse Vattenfall toegezegd, voor een nieuwe biomassacentrale bij Diemen. Die subsidie was in 2019 ook al verstrekt, maar is daarna verlopen vanwege de vele vertragingen en maatschappelijke protesten. De recente herhaalde aanvraag van Vattenfall betreft dus een nieuw project, en had niet goedgekeurd mogen worden..

CO_2-opslag is niet duurzaam

Er zou meer ondergrondse CO_2-opslag moeten komen, en het kabinet heeft inderdaad 2,1 miljard euro uitgetrokken voor ’s lands grootste CO_2-opslagproject Porthos. Daarmee zou in 15 jaar 37 miljoen ton CO_2 onder de Noordzee voor de kust

van Scheveningen moeten worden opgeslagen. Dat is een schamele anderhalf procent van onze totale uitstoot. De start van die opslag is nu al vertraagd van 2024 naar 2026. Verder is CO_2-opslag een eindige, lineaire en dus niet-duurzame druppel op een gloeiende plaat met onbekende lange-termijnrisico's.

Hef aardgasverbod op

Het demissionaire kabinet beschouwt de hybride warmtepomp voor de meeste woningen als een goede warmteoplossing. Een hybride warmtepomp verbruikt naast elektriciteit ook aardgas. Dat is het begin van het einde van het contraproductieve aardgasverbod, en kan problematisch worden voor nieuwe woningen die geen aardgasaansluiting hebben. Verder stagneert de groei in warmtepompen, vanwege beperkte installatiecapaciteit en zorgen over toenemende netcongestie.

De regering wil elektrisch vervoer verder stimuleren, maar de vraag naar elektrische auto's daalt dit jaar met wel 20 procent vanwege te hoge aanschafprijzen, afbouw van subsidies, hogere belastingen en structurele laadpaaltekorten. Heel Nederland behalve de Randstad kampt met te weinig laadpalen, en de toenemende netcongestie maakt dit niet beter.

De watersnood in Limburg in 2021 heeft de noodzaak van klimaataanpassing benadrukt, maar vooralsnog zuchten we onder achterstallig dijkonderhoud en verouderde waterhuishouding. Daardoor veroorzaken zowel overvloedige regen als grote droogte problemen voor mens en natuur. Het huidige kabinet heeft daar nog weinig aan gedaan, en het is zaak dat een nieuw kabinet meer prioriteit geeft aan klimaataanpassing ten opzichte van klimaatbeheersing. We kunnen elke euro en elk arbeidsuur maar één keer benutten, en modernisering van dijken en waterhuishouding zijn de komende jaren veel belangrijker dan zinloze CO_2-opslag en vervuilende biomassacentrales.

Hou op met luchtfietsen naar onbereikbare doelen

De huidige partijprogramma's blinken uit in over elkaar heen buitelende toekomstplannen, zonder toetsing op uitvoerbaarheid en zonder reflectie op de resultaten van de afgelopen jaren. Er wordt veel gezegd over meer van dit en meer

van dat, zonder aan te geven wat er dan minder moet. Dat is een strategische doodzonde, die in de formatie en een nieuw coalitieakkoord beslist moet worden rechtgezet. Anders blijven we met de kop in de wolken luchtfietsen naar onbereikbare doelen.

Maarten van Andel *is chemicus en publiceerde in november 2023 zijn nieuwe boek* ***'Kies Wijzer Klimaat'. Praktische gids voor consument en kiezer.'*** *Dit verhelderende boek verscheen bij Uitgeverij Blauwburgwal en kost €17,50. Het boek is overal verkrijgbaar, ook* ***in de winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week *wordt mogelijk gemaakt door* ***de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. Doet u al mee?*** *Doneren aan Wynia's Week kan* ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***